Dünən Hayastan tərəfindən Azərbaycana qarşı növbəti dəfə hərbi təxribat törədildi. Budəfəki təxribat zamanı ordumuzun Kəlbəcər rayonunun Yellicə yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən bir neçə mövqeyinə qarşı Hayastan döyüş PUA-ları ilə hücum edib. Brüssel görüşündən sonra bu hadisənin baş verməsi bir daha İrəvanın sülhün əldə edilməsində maraqlı olmadığını göstərir.

Sülh müqaviləsi imzalansa da, imzalanmasa da qazanan Azərbaycandır

Bakı 44 günlük müharibədə yaratdığı reallıqları öz milli maraqlarına uyğun daha da gücləndirib

Hayastanın ənənəvi ssenarisi

Brüssel görüşündən əvvəl də Hayastan silahlı bölmələri Kəlbəcər istiqamətində Azərbaycan Ordusunun mövqelərini atəşə tutmaqda davam edirdi. Mayın 10-dan başlayaraq Hayastanın Basarkeçər rayonundakı bölmələri tərəfindən Azərbaycan Ordusunun Kəlbəcər rayonu ərazisindəki mövqeləri artilleriyadan və minaatanlardan atəşə tutulmuş, zərbə PUA-ları tətbiq edilmişdi. Lakin düşmən niyyətinə çata bilməmişdi. Baş verən döyüşlərdə düşmənə layiqli cavab verilmiş, ermənilərin törətdikləri təxribatların genişlənməsinin qarşısı qətiyyətlə alınmış və Ermənistana xeyli zərər vurulmuşdu. Xüsusən bölmələrimiz tərəfindən hava hədəfləri vaxtında aşkar edilmiş və radioelektron mübarizə vasitələrinin tətbiqi nəticəsində onlar hədəfə çatmadan zərərsizləşdirilmişdi.

Hayastanın son təxribatlarının Brüssel görüşündən əvvəl və sonra baş verməsi bir daha İrəvanın ənənəvi davranışlarını üzə çıxarır. Başqa cür desək, bu təxribatlar Azərbaycana tanış ssenaridir. Bu ssenarilərin tarixi isə hələ Vətən müharibəsindən əvvəlki dövrə gedib çıxır. O zaman danışıqlar prosesində imitasiya yolu tutan Hayastan Azərbaycanın təzyiqlərindən çıxış yolu kimi hərbi təxribat törətmiş və bununla da status-kvonun uzadılmasına çalışmışdı. Hansısa irəliləyiş məqamında və hansısa razılaşma üçün şərait yarananda İrəvan cəbhə xəttində təxribat törətmişdi. Hətta işğalı davam etdirmək üçün danışıqlar zamanı Ermənistan prezidentinin tualet bəhanəsi ilə aradan çıxdığı vaxtlar da olub.

Ötən ilin sentyabrında baş verən hərbi toqquşma da Hayastanın sülh prosesini pozmaq niyyətinin nəticəsi idi. Həmin döyüşlərdən bir neçə gün əvvəl, avqustun 31-də növbəti Brüssel görüşü keçirilmiş və sülh müqaviləsinin imzalanması istiqamətində işlərin sürətləndirilməsi ilə bağlı razılığa gəlinmişdi. Bununla bağlı hər iki tərəfin xarici işlər nazirlərinə müvafiq tapşırıqlar verilmişdi. Sonrakı günlərdə Azərbaycan dövləti humanizm prinsiplərini rəhbər tutaraq bir neçə erməni hərbçini azad etməklə xoşməramlı niyyətini ortaya qoymuşdu. Buna baxmayaraq, Hayastan mövcud status-kvoya zərbə vurmaq, öhdəlikləri yerinə yetirməmək üçün hərbi avantüraya rəvac vermiş və növbəti dəfə böyük itkilərə məruz qalmışdı.

Bakının irəli sürdüyü prinsiplər danışıqların əsas tezisləridir

Hayastanla münasibətlərin normallaşdırılması və sülhün əldə edilməsi istiqamətində aparılan danışıqlar tamamilə Azərbaycanın qətiyyətinin və siyasi iradəsinin məzmununa uyğundur. Məsələn, indiyədək keçirilmiş görüşlərin hər birində Bakının irəli sürdüyü prinsiplər əsas tezislər kimi qəbul olunub. Bu görüşlərin heç birində Hayastanın hansısa şərtinin müzakirəsinə imkan verilməyib. O cümlədən Hayastan Praqa görüşündə keçmiş sovet respublikalarının ərazi bütövlüyünü təsdiqləyən Alma-Ata Bəyannaməsinə sadiqliyini ifadə etməklə faktiki olaraq Qarabağın Azərbaycanın ərazisi olduğunu təsdiqləyib.

Qarabağın Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olduğu isə artıq Qərb tərəfindən də qəbul edilməkdədir. Məsələn, Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişelin mayın 14-də Brüsseldə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Hayastanın baş naziri Nikol Paşinyan ilə keçirilmiş görüşün yekunlarına dair mətbuata açıqlamasında "Keçmiş Dağlıq Qarabağ" ifadəsini işlətməsi Avropa İttifaqının Qarabağı Azərbaycanın ərazisi kimi tanımasından xəbər verir. Budəfəki görüşdə Hayastanın bir daha 1991-ci ilin Alma-Ata Bəyannaməsinə, o cümlədən Azərbaycanın 86,600 kvadratkilometr ərazisinin toxunulmazlığına birmənalı sadiqliyini təsdiq etməsi də göstərir ki, İrəvan Qarabağın Azərbaycan ərazisi olduğunu qəbul edir.

İtirən yalnız haylar olacaq

Bütün bunlardan sonra yenidən Azərbaycana qarşı hərbi təxribatların törədilməsi bir daha Hayastanın münasibətlərin normallaşdırılması prosesindəki destruktiv mövqeyini ortaya qoyur. Görünən odur ki, İrəvan sülh danışıqlarını, kommunikasiyaların açılmasını, ümumilikdə regionda təhlükəsizliyin təmin olunması istiqamətində irəli sürülən bütün təşəbbüsləri və atılan addımları sabotaj etməkdən əl çəkmir.

Təbii ki, "dəmir yumruq" hər zaman yerindədir. Odur ki, Hayastanın istənilən hərbi avantürası onun özünə baha başa gələcək. İndiyədək baş verən bütün hərbi toqquşmalar göstərir ki, itirən məhz Hayastandır. Ona görə regionda sülhün əldə edilməsi Hayastana daha çox lazımdır. Prezident İlham Əliyev bu barədə deyib: "Əgər onlar konstruktiv olmasalar, biz diplomatik tədbirlərdən başqa hər hansı bir digər tədbirlərə əl atmağı planlaşdırmırıq. Bu qədəri bizə bəsdir. Buna görə sadəcə sülh olmayacaq, kommunikasiyalar açılmayacaq. Onlar yenə də təcrid olunacaqlar və onlar bu yeni geosiyasi konfiqurasiyada özlərinə yer tapmalı olacaqlar. Çünki bütün geosiyasi vəziyyət, - söhbət təkcə regiondan deyil, qlobal vəziyyətdən gedir, - deyişib. Bizim orada öz yerimiz var. Bu yer çox sabitdir və getdikcə daha da möhkəmlənir. Lakin onlar üçün bu, böyük çağırış olacaqdır".

Azərbaycan inkişaf edən, öz yolu olan, regionda və dünyada söz sahibi kimi yüksək mövqelərə malik dövlətdir. 44 günlük müharibədən ötən müddətdə Azərbaycan yaranmış reallıqları öz milli maraqlarına uyğun daha da gücləndirib. İndi Hayastan daha çox dalana dirənib. Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni sakinlərinin Hayastana gediş-gəlişi isə yalnız dövlətimizin yaratdığı sərhəd-buraxılış məntəqəsindən keçməklə mümkündür. Görünən odur ki, itirən yalnız Hayastandır və bu gedişlə Qafqazın bu süni dövlətinin gələcəyi də sual altına düşəcək.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Azərbaycan. - 2023.-19 may.- S.7.